

Himlavargen

I början av sjuttioalet, när jag studerade på Skogshögskolan, kom det vid ett par tillfällen föreläsare till vår zoologikurs som entusiastiskt talade om återetablering av vargen i Sverige.

Vargen var inte – som sjuttioalet såg den – en fjällens och renbeteslandens innevånare. Nej, vargen var de djupa, milsvida och obefolkade skogarnas rovdjur. Där hade den alltid levat tills den drevs till fjälls av artonhundratalets befolkningstillväxt, nyodling, skogsbete och saklös jakt för att freda boskapen.

Nu – när det stora lugnet åter härskade i skogarna och ingen kreatur betade i skogen - var läget perfekt att återinföra vargen där den hörde hemma. Åsenhöga i Småland, Kilsbergen i Närke, Höljes i Värmland, norra Uppland och Los i Hälsingland var föreläsarens personliga favoriter – djupa skogar, milsvida och glest befolkade områden med god tillgång till vilt/=vargmat. Dessutom inga blodtörstiga, vargjagande samer.

Tio år senare – i början av åttiotalet - arbetade jag som informationschef på Skogsstyrelsen. Ett av mina informationsprojekt var en permanent utställning i Kolmårdens djurpark som kallades Skogsgården. Skogsgården ligger i norra änden av djurparken, strax bakom vargberget.

Vargberget ”befolkades”, förutom 6-8 vargar, även av etologer, djurbeteendevetare, mestadels tjejer. Tjejerna satt inne i hägnet och gjorde streck på blanketter när vargarna morrade, var undergivna, viftade på svansen, eller vad det nu var. Det var såå puttrigt. Och vargarna var ju sååå snälla. Ja nästan gulliga. Hund som hund!

Så en vårvinter – när jag kom till Skogsgården för att planera årets utställning och fylla på med nya broschyrer - så var det tomt på vargberget. Inga tjejer. Inga vargar.

Eftersom jag inte läst något om att Kolmården sålt sina vargar, eller gjort om dem till åkarpålsar, frågade jag en av parkens veterinärer, som förklarade att vargarna – alla – haft en genetisk förändring som slog sig på synen, så man hade gjort sig av med dem.

Jaha. Framåt våren samma år började det dyka upp notiser i lokaltidningarna om att man sett varg, eller vargspår. Efterhand blev notiserna om vargobservationerna allt ihärdigare och nådde så småningom riksmmedia. Man hade sett varg i Åsenhöga,

Kilsbergen, norra Värmland, norra Uppland och i Los-trakten.
Rätt säker på sin sak var man också.

Exakt de områden som vår föreläsare hade haft sådan förkärlek till. Experter på Naturvårdsverk och Länsstyrelser intervjuades. Det var ju väääldigt osannolikt att det skulle vara varg. En stor schäfer liknar ju en varg, speciellt i dåligt ljus och på långt håll. Spåren, de blir ju större efter ett tag särskilt om det regnar i dem
.....

Samtidigt, och tidigare, började det dyka upp nya spår. Spår av vad som senare kom att kallas "vargspårare". Hängivna män i mystiska bilar som – ofta sent på kvällen - körde på smala skogsvägar och som aldrig stannade och talade med lokalbefolkningen. Under sommaren och hösten lyckades ortsbör fotografera både vargar, vargslagna byten och vargspår. Ingen kunde tveka. Det var varg.

Åter till experterna: Hur kunde vargen ha kommit till Åsenhöga, Kilsbergen, norra Värmland, Uppland och Los? Sådär utan vidare?

Jo, vargarna hade (ensilt, eller i samlad flock, vilket framgick inte) vandrat från fjällen eller från finska Karelen, upp genom hela Finland, förbi alla varghatande finska samer, över Torne Älv och ner genom hela Sverige (förbi alla svenska, lika varghatande, samer) utan att någonstans bli sedda, eller ha lämnat ett enda spår efter sig. Dom är ju så skygga, vargarna.

Vilket inte den del av befolkningen som varit i kontakt med vargarna tyckte. Vargarna var inte speciellt rädda för människor. Tama, nästan. Turligt nog verkade det också vara en hanne och en hona på varje plats.

Resten vet vi. I höstas fanns det mellan 500 – 1000 vargar i Sverige (inofficiella, oberoende uppskattningar).

Jag kan inte bevisa att vargen i södra Sverige är inplanterad, men jag tycker att de "tillfälligheter" som jag har stött på är så bestickande och i så nära överensstämmelse med "planen" från sjuttioalet.

Men. Vargarna *kan* ju ha kommit nerramlades, bara. Sisådär. Från himlen.

Himlavargar.